

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Annamalai N., Kabilan M. K., Soundrarajan D. Smartphone apps as a motivating tool in English language learning. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*. 2022. Vol. 12, no. 1. P. 201–211. URL: <https://doi.org/10.17509/ijal.v12i1.46544> (date of access: 05.08.2024).
2. Burston, J. (2014). The reality of MALL: Still on the fringes. *CALICO Journal*, 31(3), 251-267.
3. Coghill J., Magedanz S. *Cliffs Study Solver English Grammar*. Cliff Notes, 2003. p.26
4. Godwin-Jones R. Mobile apps for language learning. *Language Learning & Technology*. 2011. Vol 15, no. 2. P. 3–4.
5. Humeniuk I., Kuntso O., Lebedieva N., Osaulchyk O., Dakaliuk O. (2021). Moodle as e-learning system for esp class *Independent Journal of Management & Production*, N. 12(6). – P. S 646-S659.
6. Kukulska-Hulme, A. (2012). Mobile learning for language learning: What, why and how? *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 4(2), 28-40.
7. Rosell-Aguilar, F. (2018). Autonomy in language learning: The use of digital resources. *ReCALL Journal*, 30(1), 82-98.
8. Roy, D. (2022). The impact of mobile learning on ESL learners' grammar skills. *Journal of Educational Technology & Society*, 25(1), 123-135.
9. Santiana, Fera S., Asri Siti F., Abdul Gafur M., Saidna Z., Andi A. Smartphone-Assisted Language Learning: A Breakthrough for English Learning Autonomy. 2022. URL: <https://ieomsociety.org/proceedings/2022australia/365.pdf>.
10. Steel, C. H. (2012). Fitting learning into life: Language students' perspectives on benefits of using mobile apps. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(1), 37-51.
11. Stockwell, G. (2013). Mobile-assisted language learning. In *The Routledge Handbook of Language Learning and Technology* (pp. 201-215).
12. Why Teach Grammar? - Teaching English with Oxford. Teaching English with Oxford. URL: <https://teachingenglishwithoxford.oup.com/2012/03/19/why-teach-grammar/> (date of access: 05.08.2024)

УДК 373.5.091.33:001.895]:811.111'233

DOI: 10.31652/2786-9083-2024-3-54-65

Юлія Фальшитинська, кандидат педагогічних наук, старший викладач
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0000-0002-6265-7476
Пошта: j.falshtynska@vspu.edu.ua

Інна Магденко, здобувач СО Магістр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна
ORCID ID 0009-0006-6485-2917
magdenkoinna1@ukr.net

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ: ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті зосереджено увагу на проблемі формування креативного англomовного монологічного мовлення у старшокласників. Розглянуто етапи цього процесу, методичні

засади, а також педагогічні підходи, що сприяють розвитку творчих навичок у мовленні. Особливу увагу приділено інтеграції ігрових та інноваційних технологій у навчальний процес, що стимулює креативність і допомагає учням краще опанувати монологічну форму мовлення. Представлено також методи проєктів, інтерактивні технології, що сприяють розвитку комунікативної компетенції та креативного мислення учнів.

Ключові слова: монологічне мовлення; креативність; старшокласники; інтерактивні технології; англійська мова; ігрові методи; інноваційні технології.

*Yuliia Falshtynska, Ph.D.(Pedagogy), Senior Lecturer of the
Department of Methods of Teaching Foreign Languages
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID 0000-0002-6265-7476*

*Inna Magdenko, Postgraduate Student of the Faculty of Foreign Languages
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID ID 0009-0006-6485-2917
magdenkoinna1@ukr.net*

STAGES OF FORMING CREATIVE MONOLOGIC SPEECH IN HIGH SCHOOL STUDENTS: FROM IDEA TO IMPLEMENTATION

The article is devoted to the issue of developing creative English monologic speech in high school students. It examines the stages of this process, methodological principles, and pedagogical approaches that promote the development of creative speech skills. Special attention is given to the integration of game-based and innovative technologies into the learning process, which stimulate creativity and help students better master monologic speech. Project methods and interactive technologies that foster communicative competence and creative thinking in students are also presented.

Keywords: monologic speech; creativity; high school students; interactive technologies; English language; game-based methods; innovative technologies.

Актуальність. Нові соціальні умови полягають в сучасних вимогах до підготовки випускників шкіл, які повинні володіти високим рівнем комунікативної компетентності, зокрема вмінням висловлювати свої думки англійською мовою в монологічній формі. Уміння творчо підходити до вирішення комунікативних завдань стає важливим фактором успішності в умовах глобалізації та зростаючого значення міжкультурної взаємодії. Враховуючи постійне оновлення освітніх методик та впровадження новітніх технологій у навчальний процес, важливим є вивчення ефективних підходів до розвитку монологічного мовлення в учнів старших класів, з акцентом на креативність та інтерактивні методи навчання.

Постановка проблеми. Проблема формування креативного англомовного монологічного мовлення у старшокласників є багатогранною і вимагає всебічного дослідження. З одного боку, традиційні методики навчання іноземної мови часто орієнтовані на засвоєння граматики та лексики, що створює обмежені можливості для розвитку творчих мовленнєвих навичок. Учні, які вміють правильно будувати речення і використовувати граматичні структури, часто стикаються з труднощами, коли необхідно вільно висловлювати власні ідеї або

вести аргументований монолог. Це свідчить про те, що знання мови без розвитку творчого мислення не забезпечує ефективної комунікації.

Крім того, існує розрив між вимогами шкільних програм та реальними навичками учнів. Учителі стикаються з викликом: як навчити учнів не лише будувати правильні лексичні та граматичні конструкції, а й бути креативними у мовленні. Проблема посилюється тим, що у багатьох школах акцент робиться на стандартні форми контролю знань (тести, диктанти), які не стимулюють розвиток творчого мислення та вміння говорити англійською вільно.

Ще однією проблемою є недостатня інтеграція ігрових і творчих методів навчання у шкільний процес. Вивчення іноземної мови часто сприймається як формальний процес, що обмежує мотивацію та інтерес учнів до навчання. Відсутність гнучких та інноваційних підходів призводить до зниження якості формування навичок монологічного мовлення, оскільки учні не отримують достатньо можливостей для реалізації свого творчого потенціалу [12].

Таким чином, проблема формування креативного монологічного мовлення вимагає комплексного підходу, що включає перегляд існуючих методик викладання, інтеграцію інноваційних технологій та творчих методів, а також створення таких умов навчання, за яких учні могли б не лише засвоїти мовні структури, але й ефективно застосовувати їх для креативного самовираження.

Аналіз досліджень. Проблема формування креативного англомовного монологічного мовлення у старшокласників є актуальною та активно досліджується як українськими, так і зарубіжними науковцями. Однак, комплексний аналіз етапів цього процесу та ефективних методів його стимулювання досі залишається недостатньо розробленим.

Вітчизняні дослідження зосереджені переважно на загальних питаннях розвитку мовлення та комунікативних компетенцій. Такі автори, як О. Бігич, Е. Борецька, Н. Гальскова, О. Дацків, О. Казачінер, О. Суворова, О. Хомишак, досліджували особливості мовленнєвої діяльності учнів, вплив різних методик на розвиток мовлення, а також роль мовленнєвої практики у формуванні комунікативних навичок. Український дослідник, Ю. Семенчук, який спеціалізується на розвитку мовленнєвих навичок та комунікативних компетенцій у учнів, розглядав аспекти, які впливають на розвиток креативності в мовленні, такі як: методики інтерактивного навчання, роль ігрових і творчих завдань [14]. Хоча роботи, присвячені комунікативним компетенціям, висвітлюють важливі аспекти формування мовленнєвих навичок, комплексне дослідження креативного компоненту монологічного мовлення старшокласників все ще потребує уваги.

Зарубіжні дослідження пропонують більш широкий спектр підходів до вивчення креативності у мовленні. Такі автори, як Guillaume Alto, Teresa Amabile, Edward de Bono, Anna Craft, Howard Gardner, Joy Paul Guilford, Robert Sternberg, Paul Torrance, досліджували когнітивні процеси, що лежать в основі креативного мислення, вплив білінгвізму на креативність, а також розробляли різноманітні методики стимулювання креативності в процесі вивчення

іноземних мов. Guillaume Alto і Anna Craft вивчали білінгвізм та його позитивний вплив на розвиток креативного мислення, зазначаючи, що білінгвальні учні мають більші когнітивні можливості для генерування оригінальних ідей та вільнішого висловлювання думок [18]. Американський науковець доктор Едвін Ленд висловлюється про креативність так: «Невід'ємний аспект креативності — це не боятися зазнати невдачі» [17].

Однак, більшість цих досліджень зосереджені на молодших вікових групах або на вищих навчальних закладах, а не на старшокласниках.

Мета статті — представити та охарактеризувати етапи формування креативного англомовного монологічного мовлення, висвітлити методичні засади формування мовленнєвої особистості старшокласників.

Виклад основного матеріалу. Монологічна форма мовлення є ключовою у мовній комунікації та навчанні, адже вона дозволяє висловлювати думки, ідеї, переконання та емоції однієї особи без активної участі інших. Монолог може бути коротким виступом, лекцією чи розповіддю, і характеризується глибинним аналізом, структурованістю і здатністю утримувати увагу слухачів.

З грецької, монолог означає об'ємне висловлювання з логічно пов'язаних речень, що має завершеність та не передбачає відповіді від слухача. В українських дослідженнях монолог визначається як усне чи письмове висловлювання однієї особи, яке не потребує негайної реакції від слухача. Монологічне мовлення вимагає структурованості, чіткості і здатності впливати на аудиторію, що робить його складнішим для оволодіння порівняно з діалогічним спілкуванням [4].

Монолог може також бути частиною діалогу, але часто розглядається як окрема форма висловлювання. Навчання монологічного мовлення потребує спеціальних методик, що включають роботу над структурою, граматиною, лексикою та стилістикою. Особлива увага приділяється формуванню ясного і логічного висловлювання, яке буде зрозуміле та переконливе для слухачів.

Англійська мова стала важливим засобом комунікації та фактично другою мовою в світі. У сучасних умовах глобальної інтеграції та активної взаємодії з міжнародними партнерами, знання англійської є обов'язковим для вивчення. Навчання монологічного мовлення є важливою частиною шкільної освіти, оскільки воно допомагає учням розвивати аналітичні здібності та вміння логічно висловлюватися для чіткого та переконливого представлення своїх думок перед аудиторією [14]. Монологічне мовлення повинне враховувати контекст і бути мотивованими, оскільки учень повинен мати бажання та мотивацію висловлюватися іноземною мовою відповідно до ситуації. Ситуація відіграє важливу роль і формує середовище для монологічного висловлювання.

Формування навичок монологічного мовлення є критично важливим для успішного освоєння англійської мови. Ці навички грають ключову роль у розвитку комунікативної компетенції, що важливо як для навчання, так і для повсякденного життя [6]. По-перше, монологічне мовлення сприяє розвитку навичок виразного і логічного висловлення думок. Це дозволяє учням чітко і

переконливо представляти свої ідеї. По-друге, формування монологічного мовлення сприяє розширенню словникового запасу, оскільки підготовка до монологічних висловлень спонукає учнів шукати нові слова та фрази. По-третє, монологічне мовлення розвиває навички публічного виступу, зокрема контроль над голосом, темпом мовлення та жестикуляцією, що корисно для подальшого професійного розвитку. По-четверте, монологічне мовлення стимулює критичне мислення, оскільки підготовка до виступів вимагає аналізу інформації і структурування висловлень. По-п'яте, монологічне мовлення підвищує самооцінку та самовпевненість учнів, допомагаючи подолати страх перед публічними виступами. Нарешті, монологічне мовлення сприяє культурній інтеграції, дозволяючи учням ознайомитися з культурою англomовних країн, що розширює їхні знання і сприяє міжкультурному обміну.

Розглядаючи різні підходи, можна визначити монологічне мовлення як форму комунікації, де одна особа висловлює свої думки, почуття або інформацію без прямої взаємодії з іншими. Це може бути публічний виступ, лекція чи монологічна бесіда, де акцент ставиться на висловлюванні однієї сторони.

Монологічне мовлення має свої особливості в лінгвістичному та психологічному аспектах. Це систематизоване висловлювання думок, яке має вплив на слухачів і суттєво відрізняється від діалогу. Основні характеристики монологу, згідно з Ф. Бацевичем, включають:

- тривалість висловлення, що зазвичай перевищує мовлення в діалозі;
- розгорнутість вираження думок;
- обмежене використання паралінгвістичних засобів у письмовому монолозі;
- підготовленість і контроль над висловлюваннями, їх планування (наприклад, у доповідях);
- односторонній характер висловлення без миттєвої реакції слухачів;
- наявність логічно пов'язаних фрагментів тексту [1, ст. 85-86]

Особливості монологічного мовлення, що залежать від різних умов, детально аналізуються в роботі Л. Якубинського. Монологічне мовлення характеризується розгорнутістю, оскільки передбачає більший обсяг висловлення в порівнянні з діалогічним. У цьому випадку обмежено використання невербальної інформації, яку зазвичай надає співрозмовник під час бесіди. Замість простого вказування на об'єкт, монологічне мовлення вимагатиме спочатку згадати його, назвати, а в разі незнайомства слухача з об'єктом — докладно описати його. Також, монологічне мовлення є в значній мірі довільним і менше залежить від реакцій співрозмовника. Особа, яка веде монолог, формує власні наміри висловити певну інформацію, вибирає відповідну мовленнєву форму та планує структуру висловлення [5]. Більше того, монологічне мовлення відзначається високою організованістю. Зазвичай мовник планує не тільки окремі частини висловлення, але й весь монолог в цілому. Іноді цей план залишається у формі ментального нотатка, а іноді його фіксують у вигляді плану або конспекту.

У контексті викладання англійської мови розрізняють два основних типи монологічного мовлення: підготовлене і непідготовлене. Підготовлене мовлення передбачає попереднє вивчення та вправлення складових частин висловлення перед їх відтворенням у вигляді повідомлення або розповіді. Непідготовлене мовлення, або спонтанне, вимагає від мовця здатності використовувати вже засвоєний мовний матеріал у нових контекстах без попередньої підготовки та зовнішньої допомоги. Обидва види монологічного мовлення є взаємопов'язаними, оскільки навчання підготовленого мовлення є необхідною умовою для розвитку навичок спонтанного висловлення.

Процес формування навичок іншомовного монологічного мовлення можна поділити на три етапи:

1. Перший етап — навчання учнів інтегрувати мовні зразки на рівні фраз в єдине висловлення;
2. Другий етап — розвиток навичок побудови висловлювань, що виходять за межі окремих фраз;
3. Третій етап — навчання створення монологічних висловлювань на текстовому рівні з урахуванням їх функціонально-сміслових особливостей [15].

М. Вашуленко зазначає, що мовленнєва дія складається з чотирьох динамічних етапів: орієнтування, планування, реалізація, контроль, кожен з яких відповідає певному етапу створення зв'язного висловлювання.

1. Орієнтування в умовах мовленнєвої ситуації включає виявлення умов спілкування, визначення типу висловлювання, його загальної мети, адресата та стилю.
2. Планування висловлювання полягає у визначенні теми та мети висловлювання, виборі відповідних мовних одиниць і їх упорядкуванні у логічній послідовності.
3. Реалізація програми висловлювання передбачає створення зв'язного тексту.
4. Контроль та забезпечення зворотного зв'язку включають оцінку впливу висловлювання на слухача (читача) і коригування можливих помилок у структурі, змісті та мовленнєвому оформленні [4].

Ці чотири етапи (орієнтування, планування, реалізація і контроль) постійно взаємодіють і змінюють один одного протягом процесу мовлення.

Впровадження ігрових та творчих елементів у навчання англійської мови є одним із ефективних підходів для розвитку мовленнєвих навичок у студентів. Згідно з поглядами Ю. А. Петрусевича, технологія навчання охоплює методи та засоби подачі матеріалу, а також способи взаємодії між викладачем і студентами з метою оптимізації навчального процесу. У рамках цього підходу інтерактивні методи займають провідне місце, оскільки вони сприяють залученню студентів до активної співпраці та взаємодії [11].

Для розвитку креативності в англomовному монологічному мовленні учнів найефективнішими методами вважаються:

1. Інноваційні технології: використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), таких як мультимедійні презентації, інтернет-ресурси, онлайн-платформи, які сприяють індивідуалізації навчального процесу та підвищенню мотивації до вивчення мови.

2. Ігрові та інтерактивні технології: такі прийоми, як «Storytelling» (розповіді історій), «Brainstorm» (мозковий штурм) та «Scaffolding» (підтримка поступового розвитку) допомагають учням висловлювати власні ідеї та розвивати мовленнєві навички в захоплюючому навчальному середовищі.

3. Метод проектів: заохочує самостійне дослідження та творче мислення, дозволяючи учням формувати власні ідеї та активно брати участь у навчальному процесі.

Інтерактивні методи навчання включають проблемно-пошукові підходи, які реалізуються через три етапи: вступ викладача до теми, робота студентів у групах, і публічні виступи перед аудиторією. Наприклад, ситуаційні ігри та рольові вправи допомагають студентам моделювати реальні життєві ситуації, в яких необхідно застосовувати мовленнєві навички для розв'язання проблем. Це, в свою чергу, стимулює розвиток творчого мислення та навичок монологічного мовлення.

Інноваційні технології, зокрема використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), відіграють важливу роль у розвитку монологічних навичок учнів. Вони допомагають індивідуалізувати навчальний процес та підвищити мотивацію до вивчення мови [13]. Ось детальніше про цей метод та приклади програм, які можуть бути використані для розвитку монологічних навичок:

Мультимедійні презентації (наприклад, PowerPoint, Google Slides) дозволяють учням створювати візуально привабливі та структуровані виступи. Вони можуть розвивати монологічне мовлення, готуючи виступи на різні теми. Презентації сприяють тренуванню вільного викладу думок, оскільки учні можуть покладатися на візуальні підказки, не читаючи з тексту.

Інтернет-ресурси, такі як відеоплатформи, подкасти та блоги, пропонують безмежні можливості для розвитку монологічних навичок [16]. Вони можуть бути використані для перегляду та аналізу зразків мовлення носіїв мови, а також для створення власного контенту:

- YouTube: Учні можуть переглядати відео носіїв мови, вивчати їхню вимову та структуру мови. Вони також можуть записувати власні відеоблоги, що стимулює розвиток монологічних навичок.

- Podomatic або Anchor: Створення подкастів. Учні записують аудіо на задану тему (наприклад, «My favorite movie»), розвиваючи при цьому навички усного монологічного мовлення.

Онлайн-платформи для вивчення мов, такі як Duolingo, Edmodo чи Moodle, пропонують інтерактивні завдання та можуть бути використані для вдосконалення мовних навичок, включаючи монологічні виступи.

- Moodle або Edmodo: Вчитель створює завдання, в яких учень повинен записати монолог на певну тему (наприклад, «My plan for the future»). Після цього викладач може надавати зворотний зв'язок щодо структури, вимови та змісту виступу [8].

Таким чином, використання ІКТ робить процес навчання мови динамічнішим та більш захопливим, а також сприяє індивідуалізації та розвитку монологічних навичок у сучасних учнів.

У сучасному навчальному процесі інноваційні технології та методики відіграють ключову роль у підвищенні ефективності навчання та розвитку комунікативних навичок учнів. Серед таких методик особливе місце займають «Storytelling», «Scaffolding» та «Mindmapping», які забезпечують нові можливості для покращення навчального процесу.

Технологія «Storytelling» (розповідь історій), як зазначає Н. Бондаренко, є ефективним методом передачі інформації через цікаві, навчальні та розважальні оповіді. В українській мові немає точного терміна для цього поняття, але можна використовувати вираз «розказування історій». На уроках англійської мови технологія «Storytelling» сприяє покращенню атмосфери, зниженню напруги та встановленню тіснішого контакту між вчителем і учнями. Вона допомагає краще засвоювати навчальний матеріал, розвиває комунікативні навички, уяву та образне мислення, стимулює обмін думками, навчання аналізу та роблення висновків, а також надихає на творчість [9].

Стратегія «Scaffolding», згідно з П. Гібонсом, являє собою підтримку, яка дозволяє будівельнику дістатися до конструкції, що зводиться. Коли конструкція стане достатньо міцною, підтримка зупиняється. Стратегії підтримки у мовленні допомагають учням досягати бажаного результату через медіацію їхнього спілкування. Мовлення є ключовим аспектом процесу, оскільки воно забезпечує допомогу та коригування [18]. Використання методу «Scaffolding» під час говоріння підвищує участь і взаємодію учнів, дозволяючи досягти навчальних цілей вчителя.

«Mindmapping» - це техніка генерації ідей, яка об'єднує різні когнітивні навички, такі як слова, зображення, числа, логіка, ритм, колір і просторове мислення, в єдину потужну систему. Ментальні карти включають основну ідею або ключове слово в центрі, з додатковими ідеями та деталями, які представлені у вигляді гілок. Ця техніка демонструє зв'язки між ідеями за допомогою з'єднуючих ліній. «Mindmapping» використовується в навчанні англійської мови для активації попередніх знань студентів з теми та допомоги в організації і запам'ятовуванні словникового запасу [20]. Переваги ментального картографування полягають у покращенні мовленнєвих навичок студентів через генерацію ідей.

Також, до прикладів інтерактивних технологій можна віднести такі методи, як «Role play» (рольова гра) і «Situational analysis» (ситуаційний аналіз). Усі ці вправи залучають студентів до активної співпраці, де кожен учасник має можливість виступити з власним монологом, аргументувати свою точку зору та

отримати зворотний зв'язок від інших учасників. Творчі елементи також допомагають підвищити інтерес студентів до вивчення англійської мови. Наприклад, використання гри «Picture telling» (словесний портрет) дозволяє студентам описати персонажа чи об'єкт, що стимулює їхню мовленнєву діяльність у формі монологу. Така активність не лише розвиває мовні навички, але й сприяє формуванню креативного мислення [19].

Метод проектів є потужним інструментом для розвитку комунікативної компетентності учнів на уроках англійської мови. Регулярне застосування цього методу може суттєво покращити засвоєння навчального матеріалу, сприяти розвитку практичних навичок використання мови, збагачувати соціальний досвід учнів, підвищувати їхню мотивацію та пізнавальну активність.

Проектна діяльність зазвичай включає кілька етапів:

1. Підготовчий етап: Розробка плану проектної роботи та підготовка комунікативних вправ. Учні повинні володіти необхідною лексикою і граматику перед початком роботи над проектом.

2. Організаційний етап: Паралельна робота над проектом та розвиток мовних і мовленнєвих навичок. Це включає роботу з текстами з підручників, навчання стратегіям групового спілкування та використанням комунікативних кліше.

3. Основний етап: Захист проектів та обговорення. Групи представляють свої проекти, після чого проводиться загальна дискусія, аналіз мовлення, використання лексики та граматики.

4. Завершення: Підбиття підсумків, оцінювання участі учнів у проекті та надання зворотного зв'язку. Можна використовувати системи заохочення, такі як бали за активність та правильне використання мови [2].

Проектна діяльність забезпечує учнів можливістю активно залучатися до навчання через творчі та дослідницькі завдання. Це не лише розвиває мовленнєві навички, але й підвищує впевненість учнів у своїх силах, ораторські здібності та здатність працювати в команді. Метод проектів володіє численними перевагами, включаючи підвищення мотивації учнів, інтеграцію знань з різних предметів і простір для творчості, що робить його ефективним для формування креативного монологічного мовлення у старшокласників [3].

Інтерактивні методи навчання мають потужний потенціал для розвитку креативності старшокласників у процесі формування англійського монологічного мовлення. Вони сприяють не лише засвоєнню знань, але й формуванню навичок творчого мислення та розвитку особистісних якостей, що виявляється в подальшій здатності учнів самостійно висловлювати свої ідеї у формі монологу.

Ці методи допомагають учням:

- аналізувати навчальний матеріал і підходити до його вивчення креативно, що спрощує засвоєння складних концепцій та покращує мовленнєві навички;

- формулювати власні думки англійською мовою, аргументувати їх та чітко висловлювати у монологічній формі;
- розвивати вміння слухати інших та поважати різні точки зору, що є важливим для усвідомлення та структурування власної позиції під час монологу;
- моделювати різні ситуації для розширення соціального досвіду та використання його в англійськомовних монологіях;
- формувати навички конструктивної взаємодії, що допомагає будувати логічно послідовні монологи та уникати комунікативних бар'єрів [7].

Структура заняття з інтерактивними елементами включає підготовку, пояснення цілей і завдань, активне обговорення або самостійну роботу над завданням, а також рефлексію та обговорення результатів. Інтерактивні технології стимулюють учнів активно брати участь у навчальному процесі, розвиваючи креативне мислення та творчі підходи до англійськомовного монологічного мовлення.

Окрім цього, такі методи допомагають старшокласникам бути активними учасниками навчання, знижуючи їхню тривожність під час публічних виступів, що полегшує розвиток вільного володіння монологічною формою англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: ВЦ «Академія», 2009.– 374 с.
2. Бойко Т. Проектна діяльність учнів з використанням ІКТ на уроках англійської мови. Рідна школа. 2014. № 12. С. 31–34.
3. Бондаренко Г. П. Метод проектів як засіб стимулювання пізнавальної активності старшокласників на уроках української мови. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2021. Т. 102, № 3. С. 37–46. URL: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-102-3-37-46> (дата звернення: 08.09.2024).
4. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі. 2-ге вид. Київ : Освіта, 2011. 268 с.
5. Запороженко А., Нестерова Н. Поняття та особливості іншомовного монологічного мовлення. 2021. С. 114.
6. Іваненко Н., Новікова В. Іншомовне монологічне мовлення в комунікативному аспекті. Збірник тез доповідей VI Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції «Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії». 2022. С. 277-280. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35352/104317.pdf?sequence=2&isAllowed=y> (дата звернення: 08.09.2024).
7. Козуб І. Ю. Навчання учнів старшої школи англійськомовного монологічного мовлення засобами інтерактивних технологій. 2023.
8. Левченко І. О. Інтерактивні методи навчання під час дистанційної форми організації освітнього процесу на уроках англійської мови. The 5 th International scientific and practical conference “Science and technology: problems, prospects and innovations. 2023. С. 102–107.
9. Нагорна О. Шляхи використання методики сторітеллінгу на уроках англійської мови. Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства : збірн. наук. праць. 2020. С. 88–92.
10. Пахомова Т. О., Гальченко О. Ю. Методика навчання іноземних мов. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 164 с.
11. Петрусевич Ю. А. Комплекс завдань для інтерактивного навчання майбутніх учителів англійського монологічного мовлення на основі художніх творів. Вісник чернігівського національного педагогічного університету. 2013. № 111. С. 241–246.

12. Процько Є. С. Використання інтернет-ресурсів у процесі підготовки вчителя англійської мови нового покоління. Вісник післядипломної освіти. Серія "Педагогічні науки". 2020. Вип. 11 (40). С. 154–169.
13. Рогульська, А., та ін. (2023). Комп'ютерні технології у навчанні студентів англійської мови. Наука і техніка сьогодні, 1(15), С. 196–203. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1\(15\)-196-203](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1(15)-196-203) (дата звернення: 08.09.2024).
14. Семенчук Ю. О. Формування англомовної лексичної компетенції у студентів економічних спеціальностей засобами інтерактивного навчання : Дисертація. Київ, 2007. 283 с.
15. Устименко О. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2013. С. 3–12.
16. Фальштинська Ю. Віртуальне навчальне середовище – невіддільний складник дистанційного навчання. Науковий вісник мелітопольського державного педагогічного університету. 2016. № 16. С. 89–93.
17. An essential aspect of creativity - refutureyourlife. RefutureYourLife. URL: <https://www.refutureyourlife.com/174> (date of access: 06.09.2024).
18. Gibbons P. Scaffolding language, scaffolding learning, second edition: teaching english language learners in the mainstream classroom. Heinemann, 2014. 272 p.
19. Kravchyna T. Types of interactive methods of teaching english for technical students. Open educational e-environment of modern university. 2018. No. 5. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2018.5.140145> (date of access: 08.09.2024).
20. Srisitanont M. L. Use of mind-mapping in language learning: a cognitive approach. Theory and practice in language studies. 2022. Vol. 12, no. 8. P. 1616–1621. URL: <https://doi.org/10.17507/tpls.1208.18> (date of access: 08.09.2024).

REFERENCES

1. Bacevyc, F. S. (2009). Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky: Pidrucnyk. Kyiv: VTs Akademiia, 374. [in Ukrainian]
2. Boiko, T. (2014). Proektna diialnist uchniv z vykorystanniam IKT na urokakh anhliiskoi movy [Project activity of students using ICT in English language lessons]. Ridna Shkola, (12), 31–34.[in Ukrainian]
3. Bondarenko, H. P. (2021). Metod proektiv yak zasib stymuliuvannia piznavalnoi aktyvnosti starshoklasnykiv na urokakh ukrainskoi movy [Project method as a means of stimulating the cognitive activity of high school students in Ukrainian language lessons]. Dukhovnist osobystosti: Metodolohiia, teoriia i praktyka, 102(3), 37–46. <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-102-3-37-46> [in Ukrainian]
4. Vashulenko, M. S. (2011). Ukrainska mova i movlennia v pochatkovii shkoli (2-he vyd.) [Ukrainian language and speech in primary school (2nd ed.)]. Osvita. [in Ukrainian]
5. Zaporozhchenko, A., & Nesterova, N. (2021). Poniattia ta osoblyvosti inshomovnoho monolohichnoho movlennia [Concept and features of foreign monologic speech]. 114. [in Ukrainian]
6. Ivanenko, N., & Novikova, V. (2022). Inshomovne monolohichne movlennia v komunikatyvnomu aspekte [Foreign language monologic speech in the communicative aspect]. Proceedings of the VI International Scientific-Practical Internet Conference "Foreign Language in Professional Training: Problems and Strategies", 277. [in Ukrainian]
7. Kozub, I. Yu. (2023). Navchannia uchniv starshoi shkoly anhlomovnoho monolohichnoho movlennia zasobamy interaktyvnykh tekhnolohii [Teaching English monologic speech to high school students through interactive technologies]. [in Ukrainian]
8. Levchenko, I. O. (2023). Interaktyvni metody navchannia pid chas dystantsiinoi formy orhanizatsii osvithnoho protsesu na urokakh anhliiskoi movy [Interactive teaching methods during distance learning in English language lessons]. The 5th International Scientific and Practical Conference "Science and Technology: Problems, Prospects and Innovations, 102–107. [in Ukrainian]
9. Nahorna, O. (2020). Shliakhy vykorystannia metodyky storitellinhu na urokakh anhliiskoi movy [Ways of using storytelling methodology in English language lessons]. Kreatyvni osobystosti yak faktor innovatsiinoho rozvytku suspilstva: Collection of scientific papers, 88–92. [in Ukrainian]
10. Pakhomova, T. O., & Halchenko, O. Yu. (2015). Metodyka navchannia inozemnykh mov [Methodology of teaching foreign languages]. Kruhoryzir. [in Ukrainian]
11. Petrushevych, Yu. A. (2013). Kompleks zavdan dla interaktyvnoho navchannia maibutnikh uchyteliv anhliiskoho monolohichnoho movlennia na osnovi khudozhnikh tvoriv [A set of tasks for interactive teaching of future

- teachers of English monologic speech based on literary works]. Visnyk Chernivtsi National Pedagogical University, (111), 241–246. [in Ukrainian]
12. Protsko, Ye. S. (2020). Vykorystannia internet-resursiv u protsesi pidhotovky vchytelia anhliiskoi movy novoho pokolinnia [Use of Internet resources in the training process of a new generation English teacher]. Visnyk Pidvyshchennia Kvalifikatsii. Serii "Pedahohichni Nauky", (Issue 11(40)), 154–169. [in Ukrainian]
 13. Rohulska, A., Khmil, O., Kostenko, D., Falshtynska, Yu., & Khuda, N. (2023). Kompiuterni tekhnolohii u navchanni studentiv anhliiskoi movy [Computer technologies in teaching English language to students]. Naukai Tekhnika Sohodni, (1(15)). [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1\(15\)-196-203](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1(15)-196-203) [in Ukrainian]
 14. Semenchuk, Yu. O. (2007). Formuvannia anhlo-movnoi leksychnoi kompetentsii u studentiv ekonomichnykh spetsialnostei zasobamy interaktyvnoho navchannia [Formation of English lexical competence in students of economic specialties through interactive learning] [Unpublished Dissertation]. Kyiv National Linguistic University. [in Ukrainian]
 15. Ustymenko, O. (2013). Navchannia inshomovnoho monolohichnoho movlennia v aspekti kompetentnisnoho pidkholu [Teaching foreign language monologic speech in terms of a competence-based approach]. Inozemni Movy, 3–12. [in Ukrainian]
 16. Falshtynska, Yu. (2016). Virtualne navchalne seredovyshche – neviddilnyi skladnyk dystantsiinoho navchannia [Virtual learning environment as an integral component of distance learning]. Naukovyi Visnyk Melitopolskoho Derzhavnogo Pedahohichnoho Universytetu, (16), 89–93. [in Ukrainian]
 17. An essential aspect of creativity - refutureyourlife. (n.d.). RefutureYourLife. <https://www.refutureyourlife.com/174>
 18. Gibbons P. (2014). Scaffolding language, scaffolding learning, second edition: Teaching English language learners in the mainstream classroom. https://www.academia.edu/39916647/Scaffolding_Language_Scaffolding_Learning_2014_
 19. Kravchyna, T. (2018). Types of interactive methods of teaching English for technical students. Open Educational E-Environment of Modern University, (5). <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2018.5.140145>
 20. Srisitanont, M. L. (2022). Use of mind-mapping in language learning: A cognitive approach. Theory and Practice in Language Studies, 12(8), <https://doi.org/10.17507/tpls.1208.18>

УДК: 373.5.091.33:004]:811.111

DOI: 10.31652/2786-9083-2024-3-65-75

Биченко Дмитро, магістр 2 року навчання
факультету іноземних мов
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
dbychenko1210@gmail.com
Дубініна Наталя, магістрантка 2 року навчання

Факультету іноземних мов
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ndubinina46@gmail.com

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ В РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Стаття досліджує роль цифрових технологій у вивченні іноземних мов у старших класах. У статті акцентується увагу на тому, як сучасні інструменти та ресурси можуть зробити процес навчання більш ефективним, цікавим та інтерактивним. Автори підкреслюють, що використання цифрових технологій у навчанні – це не просто тренд, а необхідність. Вони надають нові можливості для організації навчального процесу, роблячи